

SLOVENIJA.

List 37.

V torek 7. Listopada

1848.

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petek. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za polleta 3 gold. in $\frac{1}{2}$, za ene kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje še $\frac{1}{2}$ gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za ene kvatre 2 gold.

Štiri besede srednje Evrope.

V prostoru med Renam in Švajco od ene, in med Vislo in Tatranskimi gorami od druge strane vlada dan današnji ravno kakor pred 14 stoletji zmešnjava elementov, koja nas po sili preselovanja narodov opomni. Velikanski klonč političkih mnenj in prizadetj, narodnih sočutkov in antipatij, nazadnosti in prevratov, republikanizma in monarhizma, bojev za samostalnost in neodvisnost, naravnih in protinaravnih želj podjarmenja, z eno besedo, popolni zmes dušnih in materialnih moči v nar hujšim kipejni se pred našimi očmi razgrinja, in ne samo nas, celo zvunej tega okrožja bivajoče težko stane, do praviga jedra pririntu. V tacih okoljshinah se javno (očitno) mnenje nekterih poglavitnih (sprožilnih) besedi derži, koje nam cele verste idej na enkrat pred oči postavijo. Take besede so v tim obziru dan današnji štiri: Nemstvo, Slavjanstvo, Polsko in Austria. Razmere med temi štirimi so pomenljive: Pervi ste čisto v mislih, zadnja je v djanji, tretja pa je enkrat resnica bila, in, kakor se nadjamo, tudi zopet boče (?). Nar bolj theoretiško je Slavjanstvo; še slavjanski shod v Pragi ni za primerno spoznal, v praktiško življenje se podati. Dobro si je premislil in na theoretiškim polji ostal, ker je vedil, de se to svojim potrebam in močem nar bolj prilichi.

Dalje je seglo Nemstvo. Frankobrodski predparlament je bil pervo, veliko, zgodovinsko početje nemškiga naroda; vstopil se je svojim bratom na stran, stopil je v njihovo okrožje enakopraven, enako samostalen, enako mogočen. V enih tednih je bil velikanski prevaj storjen; 38 samooblastnikov je svojo samooblastnost pred noge naroda položilo, in od njegovih sklepov deleža oblasti pričakovalo, koji se jim boče še pustil. Potres taciga pergodka je bil silen, idea ljudskiga veličanstva je kakor prevzetna gospinja skoz nemške sela stopala. Tode res prevzetna gospinja, ošabna žlahtnica je bila, koja se je v žametu in svili napihovala, v sercu pa gospodski napuh z babjo prevzetnostjo skrivala. Lepi senj je bil, nemško edinost brez kapljice kervi z močjo omikanosti zadobiti. Alj to je bilo le senj; greh zoper duha časa, gospodsko zaničvanje enacih narodnih pravč in prazna nada, druge dežele podjarmiti, se je blodnji na noge obesila. Noben zgodovinski dogodik brez kervaviga kersta v zgodovino ne stopi; tudi Nemška ne bo edina brez njega. Z manjšim poznanjem samiga sebe, kakor tako prevzetno zaničvano Slavjanstvo, je nemški narod svoje moči previsoko cenil, in z prederzno samoupnostjo ne samo pohlevno in terdno hišo doma sozidal, ampak svitli dvor je hotel še zraven tega osnovati, in njegove vrata do mej Danske, Ruske, Turške in Laške dežele ob enim raztegniti; z prederzno samoupnostjo je Belgii, Danii, Italii in Austrii ob enim vojsko napovedal, je Slavjane na Českim, Moravskim in v jugoavstrijskih deželah v enim mahljeji sužne storil in je častne loke tamkej stavljaj, kjer že od zdavnej ni več nar manjši pravice imel. Ta theoretiška vsesilnost, to precenjenje lastnih moči, to razdrobljenje svoje moralne vrednosti, ta duhu časa zoperna, nemoralna politika je Frankobrodsko prizadetja edinosti overgla, in zaničvanje in zasmeh, kteriga jim je česka dežela naj perva pred noge zagnala, tudi v sercu nemškiga naroda samiga

vcepila. Zdaj je z nemško središno oblastjo že tako dalje prišlo, de jo javni glas nemški sam zaničuje, in nove pervine iše, jo podkopati, in na nje mesto drugo nemško oblastnost postaviti. Mi še enkrat rečemo, pregreha zoper Slavjane in njih samostalnost je nemško edinost poderla.

Razmere so Nemško k republikii (ljudstvovladi) nagnile, in ono po tem takim dvojčičo Polonice storile. Kakor je bila nekdej Polonia republika s kraljam na čelu, in tudi prihodnjie ne boče lahko druge oblike samostalnosti se poprijela, ravno tako zdaj Germania na razpotji stoji, republika z kraljam Hohencollernske hiše na čelu po božji milosti postati. To že nam razjasniti more lastovitno sočutje Poljakov o Germanii, če so prav nje smertni sovražniki. Polonizem je in mora biti republikanski, dokler razvalin stariga Poljskiga ne popusti.

Kakor pa je Nemška dežela od sanj o starih nenaravnih državnih mejah bledivši za dolgo časa svobodni in edini Nemški deželi smertno rano vsekala, smo živo prepričani, se bo tudi republikansko misleča Polonia o svobodi ogoljufala, ako se bo na podlagi rečenih sanj zapeljati dala v poskušnjo, staro samostalnost zadobiti. Kakor boče Nemška edinost leta 1849 poginula, ker ni vpervič terdniga temeljna svoje edinosti postavila, tako se boče tudi Poljakov poskušnja v nič razlila, kakor hitro se sovražno proti naravnim in rodnim bratom dvignejo, in ne občeno z njimi in v bratovski zvezi narprej doma terdne hiše ne sozidajo.

Tako tedaj Nemstvo in Slavjanstvo z Polonizmom vred v eno mesto gledata, na Austrio. Austria je mesto, kjer se bo vprašanje o vsih treh življih (elementih) razsodilo. Ni narodna moč, ki to državo skup derži; je moč sile in potrebe.

Austrianske dežele morajo iz notrajne sile vkup ostati, in če se je prav Nemška, če se je Poljska z Madžarsko vred per ti priči kot en mož dvignula proti prihodnimu obstoju cesarstva, smo vendar živo prepričani, de se bodo prizadetja vsih treh zdrobile nad skalo zgodovinskih postav obteženja, koje terdne kot zvezdni plan, nedotikljive, neutresljive stojé, in nepremakljive, če prav štirje narodi v drugo skledico tehtnice stopijo. Tolikokrat so zgodovinski „trop tard“ (prepozno) o neumnih namembah izrekli; mi brez straha to besedico tistim zakličemo, koji se na vso moč napejnajo, Austrio razkrušiti. Prepozno, častiti gospodje, ste pravi čas zamudili! Od kar so narodi Austrijski vidno vteleseni v državnim zboru skup stopili, in veličansko postavo izrekli: Enakost vsih narodov! odsihmal je celo vaše prizadevanje in napejnanje le vaš lastni pogin. (Slav. C. Bl.)

Nemci in Slavjani.

(Konec.)

In ravnali so se tudi česki poslanci po tim vodili proti drugim narodam in se nikakoršne prednosti lastili niso. Na taki način so dosegli v zboru toliko važnosti, de je tud mnogo drugih pametnih poslancev k njih odkritim namenam pristopilo, in jim večino napravilo. Stranka frankfurtska pa tega spoznati neče, in derži clo njih radovoljnost, z ktero so se nemškemu jeziku ko opravičim podvergli, samo za neo-

giblivo potrebo, ker po njih mislih slavjanskiga jezika ni, kteriga bi vsi slavjanski poslanci razumeli in ki bi kakor gre v znanstvih omikan bil (kakor de bi slepec mogel čez barve soditi), in Boroš kteriga nemške novine vstavniga Pražkiga družtva „žlahtniga“ imenovati se ne sramuje, je clo očitno rekel, de ne pozna druge narodnosti kakor nemške in drugiga opravilniga jezika kakor Nemškiga. Kar je ni zmoglo, s prilizovanjem in prikupavanjem, kar niso storile zvijače republikancev, iz Frankobroda poslanih, de bi na Dunaju ravnali ropot in zmešnjavo, to se je imelo na zadnje doseči z silo. Dolgo zadržani čert protivnikov frankfurtskih, ozko sklenjenih z Madjari, je prederl zajez na Dunaju in se je premenil na zadnje v siloviti boj, zaznamvan z ljudomorom in požarjem, ter je svojo zmago obhajal v sobi pred zbornico z vinam šampanskim. Dopolniti pak mero nesramnosti verže dolg na Slavjane. Nemški časopisi, očitni oglasi te brezvladne stranke, očitajo českim poslancam izdajo slobode in razglasujejo te dela sramotne za boj slobodomiselnosti proti reakcii, s ktero de so Slavjani v zavezo stopili. Čudna reč, po trideset, štirideset let so se čehoslavjanski pisatelji poganjali za to de bi pripeljali narod k zavesti, iz vsih boljsh spisov veje vroča želja po oslobodenji zvezaniga ljudstva, cela literatura čehoslavjanska diha slobodo, clo republikance so nedavno Čehi imenovali; zdaj pa naenkrat, ko de bi trenil, postanejo zavezniki starokopitnežev, oznavovavci absolutisma. Kako nasprotne reči! kakšna brezumnost! Tudi načert ustave, sostavljen od českih poslancev (zlasti Dr. Rieger) jih nemore obvarovati pred tem gerdenjem, desiravno si slobodomiselnišiga misliti nemoremo. Slavjani nečejo ne republikanske ne absolutne vlade, oni hočejo ustavniga cesarja, silno in terdno Austrijo in pa ravnopravnost vsih austrijskih narodov, in to je ta veliki greh brez odpustka, zavoljo kteriga jih frankfurtisti smertno sovražijo. Se ve de, ako bi česki poslanci iz Dunaja, kjer je pod oblastjo sirovih pesti pogovarjanje nemogoče, odšli ne bili, ako bi se z temi brezvladniki združili, svojo narodnost čisto izzuli, Austrio pa v dar prinesli bili, bi bil Frankfurt ukal in po celim svetu hvalo Slavjanstva trobil. Tode poslanci naroda českiga so si mislili, de je tak narod življenja nevreden, ki bi vse ne zastavil za svojo čast, za drago domovino in ustavniga cesarja. Srečke so padle, boj Nemstva proti Slavjanstvu se je vnel; Bog daj, de bi se srečniši dokončal od uniga v devetim stoletji, ko je velkomoravsko kraljestvo prišlo v korist in plen ropateljnih, od Nemcev zoper Slavjane poklicanih Madjarov. Pravica je naša, branimo jo! naša reč je sveta in resnica premaga! Naj se Nemci napejnajo, de bi Austrio razdjali in svojo državo si pomnožili, njih nameni so krivični, torej bodo razpadli. Gospodarljivost jim je ušesa oglušila, de ne slišijo glasu sedajniga časa, koji pravi, de se mora sila pravici vmakniti.

Polski list „Gazeta povšehna“ razodene naslednje misli zastran zadnjiga spuntanja na Dunaju:

Pred ozidjem Dunaju se ima odločiti zdaj osoda austrijske države, kerč bližnje smerti zvija staro telo cesarstva; njega členi so mirno eden zraven drugiga ležali, dokler jih je

sužnost tlačila, izbujeni pa naglo z električno iskro slobode se morajo razpasti in razdiraje celotnost se med seboj spuljiti.

Sloboda in Avstrijanstvo (Avstriacizm) ste dve clo nasprotni reči—Avstrijanstvo le živeti more, dokler slobode ni, zakaj zloženo iz mnogo raznorodnih pervin, vtegne le skozi to celost obderžati, de nobeni izmed njih samolastniga življenja ne privolji, de vse zlije v eno, za vsako izmed njih ptujo formo.

Sloboda nasproti daja vsakteri posebni pervini pravico do samolastniga življenja — sloboda neogiblivo razloči to, česar ni zvezala natora, kar je le sila ali umetnost zložila. Sloboda je razločba vsake politične mozaike.

Kar resnico zadene, je Avstria že mesca Sušca nehala, že prva prekucija ji je zadala smertni vdar, zakaj revolucionarne, ustavne, narodovladne Avstrie si misliti ni moč.

Zato se motijo Dunajčani, deržaje na eni strani bandero radikalizma, na drugi strani zastavo edinosti cesarstva, to ste dve popolni nasprotnosti, katerih njih slabe moči nikoli skupaj ne spravijo. Za to se motijo avstrijski Slavjani, hoteci v lastni prid obderžati celotnost, ktera se razpada; in narberžej se moti kamarila starokopitna, ker meni z zvijačami zaderžati beg historije.

Goré Avstrii: naj Dunaj premaga, naj Dunaj pade—vse eno; smertnjene nič ne zaderži, zakaj ta bolezen ni naključna, ampak organična.

Zmaga Dunaja potegne za sabo vojsko na Českim, med južnimi Slavjani, morebiti tudi v Tirolu, ponovi vzdigo v Lombardii in Benetkah, razlije domačo in narodno vojsko po celim cesarstvu; zakaj taki priložnosti se nobena narodnost, ki samostalnost iše, odrekla ne bo in se odreci ni dolžna.

Zmaga cesarja potegne za sabo vojsko z Madjari, povzdigo Slavjanov in za mali čas reakcijo (?).

Ne eno ne drugo Avstrio rešiti ne more, oboje zamora lahko pripraviti vesoljno vojsko; prvo skozi Galicio, povabivši Rusio k delitvi, drugo skozi Italio in Francio.

Čudni del v tem slavjanski narodi (se razumi, de ne Poljaki! Vred.) prejmljejo! stopijo naprej ko podpore trona, kakor branitelji pravie cesarja proti ljudstvu. Jelačić z Hervatmi hiti do Dunaja, Slovanska Lipa v Pragi in študenti kličejo Čeha zoper Dunajčane, poslanci českiga rodu, ki so svoje sedeže v zboru zapustili, razglasijo zbor za nepravno in puntarsko vlado. Mar zato, ker so Hervati prijatli absolutizma, mar zato, ker so Slovanska Lipa in česki poslanci iz prepričanja protivniki narodovlade? Ni in tako biti ne more. Ravno ta absolutizem je bil dozdej vzrok njih zatiranja in sužnosti? revolucija in demokracija jim je še le podala zmožnost narodnosti in samostalnosti. To oni tako dobro vedo, kakor mi, in vendar gredo nad Dunajčane.

Priterditi jim ne moremo, hvalili jih ne bomo, ali razumeti jih smo dolžni in ne slepo jih obsoditi. So v blodnji, ne iz ljubezni do absolutizma, ne iz vdanosti do sužnosti, ampak iz ljubezni do domovine svoje, iz vdanosti do narodnosti svoje. Postali so v resnici orodje cesarske politike, to de ne slepo orodje, vendar s prevdarkam in dobrovoljno.

Vidijo namreč iz ene strani zavezo Dunaja z Madjari, in demokratizem madjarski je goljučija kakor demokratizem polskih žlahtnikov za časa Saksoncov, kakor demokratizem Spartancov v nekdanji Lakonii.

Madjarizem je za ogerske in južne Slavjane tlačenje in sužnost, ruski enaka. „Kje je Krocia?“ je prašal Košut po sušcovih dnevih.

Vidijo na drugi strani zavezo Dunaja z Frankfurtam, Frankfurt pa je za Čeha ravno to kar za nas; Frankfurt tam je plenenje nemško, izkoreninenje narodnosti slavjanske, tam Wuttke in pajdaši (poplečniki) njegovi, ki razglasujejo Prago za eno izmed narstarših nemških mest.

Cesar je za-nje zdaj ne absolutni vladar, ampak le sovražnik Madjarov in Frankfurta. En edini interes jih veže z cesarjem. Cesar ako hoče Ogrev pod svojo krono ohraniti, mora moč madjarsko zlomiti in ako jo prelomiti hoče, mora osloboditi narode slavjanske pod jarmam madjarskim zdihajoče, mora tri poldnevne kraljestva od madjarskiga gospodovanja oprostiti, vravnati jih samostalno in po slavjansko, mora Slovakam dati enake pravice in te helote madjarske v ljudi spreoberniti.

Cesar ako hoče ohraniti samostalnost in polnovladnost svoje krone, ako noče postati namesti gospodar podložen in hlapec frankfurtskih modrijanov, mora vse misli na nemško edinost na stran djati, se mora vzdigniti zoper vse vkaze nemških parlamentov in oteti česko narodnost.

Vlada cesarska rešena od Slavjanov proti volji Nemcov, monarhizm polnovladni, opert na Slavjane zoper nemško demokracijo, ki ga podložniga storiti hoče, ne more več iskati punkta težkosti (težiša) v nemški pervini, marveč tam, kjer ga je našel, v pervini slavjanski. Slavjani, otevši monarhio, bodo v Avstrii na verhu, avstrijsko cesarstvo se spremeni v slavjansko cesarstvo.

To dobro vedo Nemci, ta misel jim strah dela, za to tudi vsi časopisi nemški z žolcam in strupam od Čehov in Hervatov pišejo, zakaj misel na zgubo Avstrije, misel na gospodarstvo Slavjanov, je grozovitna reč za te, ki so Benetke razglasili za nemško pristaniše (Hafen), Prago za nemško vseučiliše, in Poznan za nemško terdnjavo.

To so vodila in želje Čehov in Hervatov.

Ali v tem se lahko prerajtajo. Staro Avstrijanstvo ne vzame na se slavjanske narodnosti, je prestaro in prenemško, de bi zamoglo natoro premeniti, bo rabilo tudi zanaprej Slavjane za Hajduke in Nemce za gospodarje in uradnike (!)

Austrijsko Cesarstvo.

Dunaj.

Daljnopisno oznanilo poljniga maršala Vindišgreca dne 1. Listopada:

Ogerska puntarska armada se je vmaknila čez Lajto nazaj, dokler je bila od naših vojšakov pregnjana. Znotrajno mesto je bilo, po tem ko je vgovorjeno pogodbo drugikrat prelomilo in ko so proletarci boj zopet začeli in podaljšali, z orožjem vzeto in od vojšakih trum obleženo. —

Ker se zdaj po navadi laži raznašajo in prigodbe napek pripovedujejo, bo prijatlam resnice gotovo všeč, naslednjo resnično razlago vsega prijeti, kar se je pri predoblenji Dunaja dogodilo.

Dne 23. Koz. je bil z posebno oblastjo obdani polaji maršal knez Vindišgrec v Hecendorf zraven Dunaja prišel. Knez je izdál razglas na Dunajske mestnjane, opomnivši jih, de naj orožje oddajo in brez pogojev poveljem cesarskim se podveržejo, ako nočejo, de se bo mesto z orožjem vzelo. Za razglasenje tega terjanja je bilo mestu dano 24 ur in za izpolnenje naprej 48 ur, namreč do 26. Kozoper, zvečer. Desiravno je ta čas brez izida pretekkel in se je dne 26. pri popolnim obleženji Dunajske okolice neprenehama na vojšake streljalo, je vendar še poljni maršal celi dan 27. čakal. Polajšanje in popušenje od danih pogojev, ktere so nekteri poslanci iz mesta od kneza terjali, se dovoljiti ni moglo.

Čprav je bilo oznanilo prišlo, de se ogerska armada v pomoč Dunajskih puntarjev bliža, ktera je kneza prisilila, nekoliko vojšakov jim nasproti poslati, se je z drugimi že popred odločenimi vojšaki vendar napad na mesto dne 28. pričel.

Med tem ko se je na vse poti in pristope v mesto s štuki streljalo, je bil poljni maršal samo namenil, ta dan predmestja Landstrasse in Leopoldovo osvojiti. Ta naloga je bila tudi

do večera od junških vojšakov, ki so toliko barikad premagali in 4 štukov dobili, popolnoma izpeljana, tako, de so že pred nočjo na Glaci pred znotrajnim mestam stali.

Povsod so bili vojšaki od mirnih prebivavcov teh predmestij ko odrešeniki in osloboditelji od strahovanja anarhistov in njih služabnikov, delavcov, z veseljem sprijeti.

Poljni maršal se je zdaj zanesel, de se je mesto prepričalo o prevagi dobro vravnane armade zoper puntarje silo večiga števila, ter je upal, de se bo saj vdalo, za to je celi dan 29. Koz. mirno čakal, de bi k pameti prišli. In res so prišli v noči 29. na 30. Koz. poslanci od občinskiga svetovavstva z pismam, de se hočejo popolnoma podati in tudi stanu obsede se podvreči, in na to so imeli vojšaki dne 30. mesto in predmestja obléci.

Je bila tedej komisija zložena, de bi na tanjko odločila, kako de bi se to obleženje izpolnilo. Med tem pa se je poterdilo, de se ogerski puntarji bližajo, in poljni maršal je bil primoran, se proti njem oberniti. Najdel je sovražnika v pripravnim položnji za potokam Švehat, 2 mil od Dunaja, ga je pustil naravnost z banovo armado in s konjiki prijeti, in ga je še ta dan notar čez Fišo nazaj pahnil in je dne 31. do ogerske meje poditi vkazal.

Ker so iz turma svet.Štefana svoje ogerske zaveznike priti vidili, so se Dunajski puntarji novim nadam vdali ter so storjeno pogodbo prelomili. Vikši komandant narodne straže, Messenhauser, je iz visokiga paziša (glediša) dva razglosa izdal, v katerim je oznanil, de so cesarske trume od Ogrov potolčene, in jih je nagovarjal, zopet za orožje prijeti.

Začele so se tedaj iz mesta zopet sovražne dela ravno takrat, ko se je imela storjena pogodba izpolniti. Ta verolom je bilo treba z tim kaznovati, de so se nektere sovražne predmestja zopet bombardirati počele, kar se je celi 30. d. godilo.

Mesto se na to v drugič podalo in d. 31. bi se bilo podverženje izpeljati imelo.

To de že v jutro tega dne so prišli odborniki občinskiga svetovavstva rekoč, de ima večina mestnjanov sicer narboljši voljo, vse pogoje poljniga maršala na ravnost prijeti, de so pa proti grozovladni moči demokratiškiga zakotniga društva, študentovskiga odbora in njih služabnikov, oborožanih proletarcov, preslabi in nemočni, de bi svoji volji nekoliko veljavnost zadobili, de so tedej primorani poljniga maršala za brambo svojiga življenja in posestva prositi, ker je oborožana derhal namenila, mesto zažgati in se med razvaline pokopati.

Poljni maršal je poslal tedej dne 31. še več vojšakih trum skozi premedstja naprej, na ktere se je pri njihovim prihodu na glaci iz mesta živo streljalo. Že zvečer so bile močno z barikadami natlačane dvorne vrata od vojšakov obdane, od dveh bataljonov z napadam vzete in dobilo se je 8 štukov. Proletarci so bili že poslopje dvorniga bukviša požgali, od kteriga je streha zgorela, bukviše pa in celo dvorno poslopje je bilo od vojšakov rešeno.

Vojaki so zdaj že celo mesto oblegli, in podverženje njegovo je bilo z orožjem dovršeno, ker se popred vdati ni hotlo in ker je še clo zvestobo in vero prelomilo.

Iz glavniga staniša v Hecendorfu 1. listopada 1848.

Ravno tisti dan je knez Vindišgrec na svitlo dal razglas, v katerim zapove in oznanil: de se mesto Dunaj, vse predmestja in okolica v okrožji od 2 mil v stan obsede dne t. j. vse gosposke se podveržejo vojšaki oblasti, namen obsede je prehod iz anarhie (brezvladnosti) do vravnaniga ustavniga stanu pripraviti; de je general major baron Kordon za mestniga komandanta izvoljen; de se razputita akademijsko kardelo in narodna straža (zadnja pa se ima zopet osnovati); vsakteri mora v 48 urah orožje občinskemu svetovavstvu izročiti, potem bo zadnja opomba zastran izro-

čenja orožja razglašena in nabita in 12 ur pozneje se bodo vse hiše preiskale; ta, pri komur se bo še kako orožje znajšlo, bo nagli sodbi izročeni; orožje privatne lasti bode z imenom lastnika zaznamovane in posebej shranjeno; vse politiške družtva se zapro; novinarstvo je po odločbi 4. punkta razglašeno dne 23. Koz. omejeno; vsak ptujec, ali tudi Avstrijan, kdor nemore postavno uzroka svojiga stanovanja na Dunaju na znanje dati, se ima odpraviti iz mesta; kdor bo previzan:

a) de je skušal, e. k. vojšake k nezvestobi zapeljati,

b) kdor z besedo ali djanjem k puntu draži, ali se z djanjem takimu nagovarjanju vda;

c) kdor se pri kakšnim spuntanju na prvo opombo očitne oblasti stran ne poda;

d) kdor se pri puntarskih tropih z orožjem v roki vlovi, je nagli sodbi podveržen; vse barikade v mestu in predmestjih se imajo odpraviti in poravnati.

Slovenske dežele.

(E) Od Drave 2. Listopada. „Ako bi zdaj Avstrie ne bilo, bi si jo vstvariti morali,“ te važne besede je pisal naržlahniši borivec za Avstrio Ban Jelačić nedavno družtvu slovenske lipe v Pragi. In res, zdi se mi, da homo si jo vstvariti morali. Če ravno je Vindišgrac Beč podvergel, in bode gnezdo anarchie razderl, tako vendar še ni vse storjeno. Nemškim glasam je tako globoko se vcepila idea edinega močnega nemškiga kraljestva, de ne bo ne čas ne bajoneti nje pokončali. Ona ni samo v Beči vtelesnjena in vmesenjenja, ampak tudi po nemških deželah ima svoje poštovavce in branitelje, na to ne poedine osebe; temoč cele družtva: zakonite organe, korporacije in oblasti. Mi vidimo to iz sklepov in pogovarjanja deželnih zborov na Tirolskim v gornjem Esterreih, na Koroskim in Štajerskem. Ali ni tirolskega zbora provizorni odbor adrese odločit na nemškega reichsverwesera, da prime, ker v Avstrii vladije več ni, vladarstvo nad Tirolsko deželo? Koroška in gornji Esterreih sta spoznala ostanek deržavniga zbora za eksekutivno (izveršejočo) in suvereno oblast, vse te gibanja nam očitno kažejo, da je sredotočje njihovo v nemškem kraljestvi (im deutschen Reich) ne pa v Avstrii, da je punkt teže (težišče) nekde ondi, ko pa v Beču. Ravno zdaj, ko je deržavni zbor odgojen (odložen) do 15. Listopada, začnejo se pa deželni zbori gibati, in počenjajo nove pretresanja. Ministerium in deržavni zbor sta izrekla, deželni zborov sklepi da so brez vsake veljavnosti, in le provizorni, da imajo henjat, kako hitro so deželne posle opravili, in jih predpložili deržavnimu zbori, kateri jih ima spregledat in v svoje posvetovanja vzeti. Vedicel so vse dežele ž njimi gotove, zakaj de zdaj se zopet znidejo? U absolutnih časih je bila postava, da je vladar sam svojiga komisarja poslal, kateri v njegovem imeni je deželni zbor začel, tudi v ustavnih kraljestvih, kakor na Ogerskem in Horvatskem kralj povelje daja, kadar se ima začeti; — naše dežele to vse v svoji oblasti in ob svojem storijo. In kaj je namen njihovih skupščin? Iz sednic odbora provizornega zbora štajerskega od 31. Kozop. in 1. Listop. so sledeči predmeti za predloženje pripravljani, da poslanci oberestereihski in štajerski in Koroski v Celovci vkup pridejo, kjer se bo prihodno uredjenje Avstrie in razmerje k nemški deržavi pretresalo. Za tega voljo se napravljajo k složenji nekšne adrese na frankfurtsko narodno skupšino, v kateri svoje simpatie očitati namenijo in razložiti, kako radi bi že pod žezlom frankfurtskim bili. Slovenci, bodte na te koticni zbor svoje poslance poslali, kjer se bode pa vse proti vašim interesam svetovalo? Jaz mislim, da se proti stavite in oestro odgovorite, da deržavni zbor, ne pa zedinjeni deželni zbori odločiti imajo politiško vprašanje

Avstrie. Laški Tirolci so v tistim odnosenji (Verhältniss) k nemškim Tirolcem, kakor mi Slovenci k nemškim Štajercem, in laški Tirolci neso možov zaupanja in poverenja svojega poslali, temoč na deržavni zbor appellirali (se pozvali). Bolje bi bilo, da bi krajski deželni zbor v Ljubljano poklical možje zaupanja (Vertrauensmänner) iz Slovencev na Štajerskem, Koroskim in Primorskim, kjer bi se posvetovalo o prihodni podobi Avstrie, o uredjenji slovenske dežele, odnosenji Slovencev k nemški zavezi. Krajnci, pri Vas je dobra volja in energija*), glejte, da moje misli najdejo podporo.

Š žalostjo smo brali v Sloveniji, da je naš junaški Doliak izstopil že z deržavniga zbora, Š veseljem smo gledali na-nj, — v njem smo vidili krepkiga Antipoda Löhnerovega; kdo bo zdaj njegovo mesto zavzel? Ljubi domorodec, ne odstopite. Pustite zijake. Veliko nalogo imate res poslanci, ali dogodivšina Vas bo štela med svoje nar žlahniše sine, ako se boste domovini svoji zveste skazali v času nevarnosti, ne pa v Frankfurtu za Slovence sreče iskali, kakor jo veliko slovenskih poslancov, in zlasti krajnski ali iz hudobije ali iz nesrečne slepote iščejo.

Česka dežela.

Slovanska Lipa v Pragi se dan na dan bolj širi in množi po mestu in na deželi; vsak dan kak nov ud pristopi, tako de so izbe za brave in tudi za sbiraljša že skorej premajhne. De bi se temu pomagalo, in tudi stanovavcam na Mali strani pristop polajšal, je Slovanska Lipa na Mali strani podružnico napravila, kjer je moč za 20kr. plačila na mesec časopise itd. prebirati in tudi ko pravi ud k pomenkam Lipe Slovanske priti. Ta podružnica je že od 22. 22. Kozop. odperta in se močno obiskuje, zakaj povsod se čedalje bolj spoznava blagi namen Slovanske Lipe, narodove pravice in narodnost braniti in idejo slavjanske slobode z vso močjo v življenje vpeljati. —

Bog daj, de bi tudi naše Slovensko družtvo se tako vkrepilo in k moči prišlo, de bi velikim potrebam zapuščeniga naroda Slovenskiga v okom priti moglo. Slovenci! gerdo je v nevarnih časih, v časih potrebe roke križama deržati in leno, nemarno in derveno rečem svoj tek pustiti! —

Po nagovoru Slovanske Lipe je odšla dne 19. Koz. združena deputacia mestniga svetovavstva, narodne straže, Slovanske Lipe, nemškiga družtva in študentov (28 oseb) z mestnim glavavarjem Wanka v Holomuc s pismam na cesarja proti razglasu Vindišgreca od 23. Kozoperska, v katerim reko, de se z brezobzirno ojstrostjo Dunaj pokončati ne pa vmiriti pusti. Ima le 400,000 ljudi v nesrečo verženih biti? Prosjijo tedaj cesarja, de bi se popred druge ložeješe sredstva skušale. — Popred že so se tudi česki poslanci bili oglašili zoper Vjudišgrecevi razglas. —

Nemški časopis „Deutsche Zeitung“ v Pragi že hudo žaluje zavoljo pisma Jelačićoviga na Slovansko Lipo ter misli, de zdaj, odkar se je pervikrat že avstrijski general za Slavjana očitno oglašil, je konec svobode. Ako meni, de je konec nemškiga gospodarstva nad Slavjani, je, če Bog da in pamet Slavjanov, resnico govoril. —

Ogerska dežela.

Radostno novico za narod serbski imamo, de se je te dni celi Banat za Serbe izrekel. Zdej se že more reči, de je Banat v serbskih rokah. Razun Temišvara je tudi mesto Arad stopilo v zavezo z Serbi. Odtod dobe Serbi

*) Žali Bog! de pri nas visoko žlahtno uradništvo ali pisarstvo, katerimu je vsako slobodno dihanje naroda in zlasti slovensko družtvo tern v peti, še vse prevč šari in gospodari, in zakaj? ker se je ljudstvo svoje človeške cene in vrednosti in svojih prirojnih in zadobljenih pravic še vse premalo zavedlo. Vred.

300 štukov, 10,000 pušk in potrebni strelni prah, Poslednja ura ti bije, prevzetni Madjar? (Beograd. Nov.)

Ravno te serbske novine prineso sostavek pod naslovom: bečki prevrat od 6. Kop., v katerim stoji sledeci nagovor na nas:

„Dalmatinci, Slovenci! ne dajte se od ptujca nadvladati, spomnite se, de ste nekdanji bili narod slaven, zdaj pa morate ptujcu delati sužni, ptujcu, ki je zdaj clo cesarju nezvest postal, de bi vas le ložeje tlačil! Objemite se z rodnimi bratji svojimi, pa zložno se vzdignite na noge junaške za svojo slobodo, in za svojiga slavjanskiga cesarja. Slavjani, verli sinovi, na veke ste bili zatirani! Danas je ura prišla, jarem ptujšine otresti — Ne opustite je!“

Kakor „Agramer Zeitung“ od 31. Kozoperska na znanje du, je ogerska derhal od generalov Nužan in Dalen iz Medjumorja pregnana in upati se je tedej, de ho ta krajina z Hervaško deželo združena. — Tudi v Slavonii so se vsi zoper Madjare vzdignili, kakor Graške novine povedo.

Ptuje dežele.

Nemška. Enkrat vemo mi Avstrijanci, pri čem de smo. Visoki nemški frankobrodski zbor je sklenil, de ima avstrijsko cesarstvo razpasti v dve različni deržavi, ki samo vtegnete eno in toisto osebo za vladarja imeti, druge edinosti pa med njima biti ne sme. Prijeti so §§. 2. 3. itd. ustavniga načerta. §. 2. se glasi: „Noben del nemškiga kraljestva (ktero obstoji iz vseh deželá dozdayne nemške zveze) ne sme z nemškimi deželami v eni deržavi zvezan biti“. Mi Slovenci in pa Čehoslavjani bomo podverženi Frankfurtu in naš kralj ilirski in česki bo nemškiga cesarja hlapec; kralj gališki, ogerski, hervaško-slavonsko-dalmatinski bo pa samooblastnost popolnoma obdržal. Tako so modrijani sklenili. — Zdej Slovenci, bote saj spoznali, de v resnici Nemci hudobne naklepe kujejo zoper Avstrijo. Zdej bi bilo primerno, protestovati in naše poslance nazaj poklicati, ne pa jih še tje pošiljati, kakor se mende Ljubljanski poslance v Frankfurt napravlja. Žalostna mu majka! Nekteri poslanci iz Avstrije so se pa mende vendar zoperstavili gori oznanjenim sklepam! Pričakujemo vse od našiga deržavniga zbora. — *Francozka.* Narodni zbor je postavil zastran volitve prihodniga predsednika cele republike do konca dognal. Časopisi francozki se že prepirajo zastran osebe predsednika; eni bi radi Ludvika Bonaparte na verh spravili. — *Laška.* V Turinu je občni laški zbor enak nemškemu v Frankobrodu dne 21. Kozop. s 77. glasmi zoper 59 sklenil, mir obdržati z Avstrijo in primirje (vstavljenje boja) podaljšati. Sardinsko brodovje je povelje dobilo, zopet v benečansko morje jadrati. Benedke imajo po besedah benečanskih vojvodov 20,000 mož vojakov in obilno živeža. Veliko madžarskih suntarjev je prišlo do madžarskih vojakov na Laškim, jih Cesarju nezveste storiti. To jim ni šlo, temuč so nekaj teh podpihovavcov obesli. Mestre so bili Benečani zopet dobili, so živež pobrali in se zopet v Benetke vernili. Upati je, de bo Laham serce vpadlo, ker je Dunaj premagan. Z Firence je bil poslan profesor Matteucci v Frankobrod tirjati tam odločenje Lombardije od Avstrije (!) V Firenci je zloženo novo čisto radikalno ministerstvo. — *Britanska.* V Londonu imajo zbor prijatlev miru, kateri želijo vsi vojski po zemlji v okom priti. Skorej cela dežela Pendžab v jutrovi Indii se je vzdignila zoper Angličane. — *Svajca.* V Frajburskim kantonu je punt prijatlev škofa vstal proti vladi. — *Španska.* Ta dežela ne more nikoli do pokoja priti, komej se na enim konci punt vgasí, se že na drugim vname. — *Turska.* V Čarigradu, predmestju Pera je bil neznan ogenj, ki je več ko 230 hiš vzel, med katerim carsko solo zdravnikov in bolnišnico.

Nepolitiški del.

Slovenskim Vilam.

(Iz Danice ilirske X.)

I.

Ste kdaj slišale ve drage Vile!
Stoke naše po samot' šumeti,
Alj ste v sercu kdaj čutilo
Ogenj svet za Ilirjo goreti;

Ali so kdaj naš'ga serca želje
Vašim jelam pesmi oznanile;
Ali sreča domovine mile
Tud' vam dela kakošno veselje?

Ali znate, kaj pomeni „zložnost“,
Kaj Slavinje je ljubezin drage,
Kaj so večne slave sladke srage;

Milih bratov kaj če reči vbožnost?
Postušajte! Od Ilir'je moje
In Slovenskih bratov pesem poje.

II.

Že od nekdanj, od začetka sveta,
Kadar so narodi se začeli,
Kteri, desi modrih niso imeli,
Ne poznajo prazniga trepeta;

Ko Rimljani so in Greki žgali
Še Bogovam žertve; ko naravni
So pod drevjem jim hramovi stali,
Ko Homerja bli so dnevi slavni;

Ko so Cezarji na svet' kraljvali,
In Špartanci krepko se boj'vali;
Tud' ko Hanibal po Laškim hodil,

Aleksander, ko vojske še vodi:
Že takrat Ilirci so živeli
In so slavne viteze imeli.

III.

Kjer Jadranskiga morja ostrovi
Med razjezanimi stoje valovi,
Velebita kjer so razvaline
In gorá Plešavskih daljnost mine;

Kjer le Drina, Marica in Sava
Svoje bistro, silno vódo točjo;
Kjer Morava, Donova in Drava
Marnim ljudstvam plodne kraje močjo;

Tam, kjer vidiš Krajnce in Serbljane;
Kjer Korošce, Štajerce nam znane;
Kjer Bošnjak', Hrvatje in Primorci

S Srijemc' slove in Černagorci
Tud' na morji glasnim' Dalmatinci
In Banatu blag'mi bogatinci;

IV.

Tam je slavna naša domovina,
Tam Ilirska siva dedovina,
Tam stoje pradedov gróbi mili, —
(Ah! kako b' jih mi v' nemar pustili!)

Dedi naši hrame so stavljali,
Kjer Bogove svoje so čestili,
In pod hladnim' lipami plesali,
Tud' Slavinje niso pozabili.

Tako mirno, srečno so živeli,
Kakor bi bli tukej raj imeli,
Po Jadranskim morji so brodili,

Izobražnost v'sóko so spoštvali.
Te zasluge z Greki so delili,
Kakor star svedoki so pisali.

V.

Glej! takrat natvore je kraljica,
Zarja, jasno na Sloven'jo sjala,
In Slovencev draga je Danica
S sladkim smeham kraje objisk'vala.

Tistikrat pod hladno lipo Vile
Blagih so Slovencev slavo pele,
Tistikrat device so častile
Velesa v senc' košate jele.

Vsi potok, prijazno so šeptali;
Ker Ilirsko zemljo so pojili:
Veterci prijetno so pihljali

V dopadljivi jim Ilirji mili.
Slavc'ik takrat od Sloven'je svoje
Na zeleni veji ošabno poje.

VI.

Ah, presrečni časi! prid'te
Spet nazaj; Slovencev al' ne vid'te,
Kak' nemarnost bratov jih je izdala?
Kak' zavist je v spono djala?

Kaj, presrečni časi! spet č'te biti?
Spet Slavinja vnuka če ljubiti!
Ali zložnost bo gospodarila?!
Izobražnost nam roke združila?

Spet prijazno bo Danica sjala,
Spet Slovenka bo kolo plesala.
Vsi č'jo radi se Slovence zvatil,

Vsi prijazno si roke podati,
In Slovan Slovence če objeti
In za ljub'ga brata ga imeti.

Govor Bakunina,

dne 29. Listopada 1847 v polskim zbirališu v Parizu.

(Dalje.)

Gospodje, Rusia ni samo nesrečna, ampak tudi nezadovoljna, je na koncu svoje potpežljivosti. Veste, kaj se šepa clo na Petrogradskim dvoru. Veste, clo mislijo prijatli in ministri cara. De je gospodarstvo Nikolaja vlada Ludvika XV. Vsi imajo predčut viharja, nevihte narblžji, strašne, ktera podere mnogo ljudi, ktero pa narod težko prikakuje.

Znotrajne zadeve deželске so v narhujšim stanu. Gospoduje popolna brezpostavnost z poverhnimi znamaji reda. Pod zvonajnostjo silo ojstriga formalisma hirarchie se pokazujejo naše gnusne rane; naše opravnistvo, naša pravda in pravica; naši dohodki in stroški so gole laži; laži so, de bi se oslepilo mnenje ptujih narodov, laži tudi, de bi varnost in vest vladarjeva se vtolažila, kteri je to toliko ljubši, kolikor veči strah ima pred rečmi, ki pridejo. To je tako rekoč velika premišljena in umetno izpeljana vravnava vse krivice, barbarstva in hudodelstva; zakaj vsi carjevi služabniki od narvikših dostojnikov do narmanjših okrajnih oskerbnikov kvarijo, ropajo deželo, delajo narhujši krivice in sicer očitno brez narmanjšiga sramovanja, na belim dnevu z brezizgledno derznostjo in sirovostjo, brez de bi se le potrudili skriti svoje grehe pred občinstvam, tako gotovi so pred vsako kaznijo.

Car Nikolaj se dostikrat poganja, kakor de bi htel korake te strašne popačenosti zaverati; ali kako bi zamogel potlačiti zlo (hudo), kteriga poglavitni vzrok je v njemu, v principu samim vladarstva njegoviga.

Tu imamo skrivnost njegove globoke nezmožnosti, občinsko srečo le poželjati! Zakaj ta vlada, ki se zvonaj tako močna zdi, je znotraj v lastnih zadevah slaba; nič ji po godu ne gre; vse naprave, ktere počne, se v nič obračajo. Ruska vlada, ki ima za podstavo dve narnižji lastnosti človeškiga serca podkupljivost in strah, ki vse narodno, vse zastave, vse deželske životvorne moči napčno rabi (nuduživa), se dan na dan slabí sama sebe in razpada na strašni način. Napenja se, trudi se, vsaki trenutik menjuje namene in misli, začčenja mnogo na enkrat, ali ničesar v resnici ne izpelje.

Sovražniki njeni so povsod: strašna sila in stiska deželnega ljudstva (nevoljnikov), ki več ne pričakujejo oslobodenja od cara in kterih vzdige in punte dan na dan pogostejši dokazujejo, de so v pričakovanji boljših dni obnemagali; dalej sredna versta ljudstva, ki obstoji iz različnih življev, versta nemirna, puntaželjna in ki se bo z vso močjo v prvi vertinc zagnala.

To de imamo povsod neštevilno vojašnje pokrivajočo celo poversje te nezmerne deržave. Resnica, Nikolaj derži svoje vojake za narboljši prijatle, za nargotoviši podpore trona; ali to je čudna zmota, ki ga vtegne težko stati. Kako? Podpore trona, možje, ki pridejo iz narnesrečniga ljudstva, ljudje, ki se s silo odnašajo iz srede svojih rodovin, kteri se preganjajajo, kot divja zver po gojzdh, kamor se poskrivajo, in dostikrat lastni život kaze, de bi vojašnji vsli; ljude, kteri se v verigah k svojim polkam vozijo; kjer so obsojeni za dvajset let, to je po priliki za celo človeško starost, kpeklenškemu življenju biti noč in dan z novimi težavami terpinčeni, noč in dan gladu vmirati! Kaj bi bili, veliki Bog! ti ruski vojaki, ako bi v takih revah in mukah zamogli kuševati roko, ktera jih bije: Verjamite gospodje, naši vojaki so narnevarniši sovražniki sedajnega reda, kar se je zlasti pri vsih deželnih (selskih) puntih očitno pokazalo.

(Konec sledi.)

Pozdravljenje Moravanam, Slovakam in Čeham od Lipe Slovanske.

Veste, kaj je nas, enokervne brate toliko sto let ločilo, veste v kakšni sramotni sužnosti so naša oseba, naš ljubi jezik, naše celo življenje bili in čemeli; veste, de se je razperitja med nami sejala, de bi ložeje bilo ptujcu

nad nami gospodariti, de bi zamogel Nemeč Čeha in Moravana, Madjar Slovaka vničiti in pogubiti. In malo de jim to ni po sreči šlo za časa poprejšne vlade sužnosti, malo de ni na večne čase poginil naš trojedini narod v svojim razdrobljenji, kakor so poginili nesložni sinovi velikiga Svatopluka.

Ali glej! Pomolilo je lice svitlo sonce slobode! in njene iskricе razlivajo na nas svojo nebeško luč. Mi se spoznavamo kot iz groba vstajajoči bratje, ki si zdaj skupej pomagati morajo, de bi prišli do verha narodne slobode, de bi zopet to postali, kar smo popred bili, to je, narod edin, močan, krepak in slaven, de bi ta trilst narodov slavjanskih storil zopet eno močno vejo. Ali vendar, preljubi bratje Moravani in Slovaki! tema dvema zakladama, naši slobodi, naši narodnosti ni nehala žugati nevarnost od sovražnikov; in kdo so pa ti naši sovražniki? To je stranka Frankfurtarsko-madžarska, ktera je na Dunaju punt vžgala, de bi našo že ohranjeno narodno slobodo zopet potlačila in zaterla.

Nemeč in Madjar, naroda eden od drugiga čisto razločna, sta se proti nam združila, in mi Moravani, mi Slovaki, mi Čehi bi se ne imeli združiti, de bi obderžali svete dragočnosti, sveto našo slobodo, sveto našo narodnost? Mi to storimo, mi se združimo v eno močno telo, v en močan duh in pa naj nam žuga nevarnost od ktere koli strani: z našo močno ramo, z našim mladoserčim duham premagamo vse napade, ki bi se proti našim narodom in njega slobodi vzdigovali.

Poglejte na druge narode, kako se vsakteri k svojim glasi, in mi bi se odmikvati imeli? Kdo izmed vas bi se ne glasil k bratu, kteriga je ena mati rodila, kdo izmed vas bi zatajil porodnico, ki je nas vse zredila? Tega gotovo nihče ne stori, in tak brat je Moravan, Čeh in Slovak, in mati njih je edina slavjanska zemlja, na kteri trojediní narod moravski, česki in slovaški prebiva, en jezik govori, v enim jeziku Boga moli. Zato bratje Moravani, bratje Čehi in bratje Slovaki, bodimo eno telo, en duh! tako kliče glas Lipe Slovanske.

Slovenci! posnemajmo svoje čehoslovanske brate! kakor se oni združujejo, de bi ptujim navalam zoperstati zamogli, ravno tako tudi mi storimo; tudi mi smo v nevarnosti in v veliko veči meri, brez naših hervaško-serbskih bratov smo — nič, z njimi združeni in zedinjeni se nam pred Frankfurtam in Budapeštam trestí ni treba!

Z m e s.

Kako se pa vender približujemo k zbratenji vsih evropskih narodov? Nar lepši podobó tega nam Austria ponudi. V njem sedi znotraj ko glodajoči červ, ko vničjoči živelj sirovi Madjar, kterimu se zdaj za sedajni slobodi tako nevarni boj sosebno zahvaliti imamo. — Dostikrat je bilo že rečeno, de pravi lažnjivec je Madjar, in de kdor po navadi laže, kakor Madjar laže. Ali se lepši čednost njegova je grozovitnost gerda zverinska, neslišana, dok spomin človeški sega. Med tim, ko Serbi vjete Madjare v preterpljivih ječah derže, in Jelačić ban vsakteriga izpusti na prostost, obešajo Madjari vsakiga vjetiga in tisuč dragih življenj je že padlo od spomladi in vsaki dan odleti kaka glava naših. —

V Nitri je bil ni davno vlovlen odkritoserčen rodoljub, mladenč šulek (brat vrednika Narod. Zagrebških novin), čigar rodoljubje je krivo bilo njegoviga vjetja in obsojenja.

Ko so ga peljali k vislicam (vesalu) so mu obetali pardon, ako se odpove in odprisceže Slavjanstvu, de ne bo več vnet za Slovake. „Nočem!“ je bil odgovor, „Slovaki bodo in morajo živeti.“ Ko so mu verv na gerlo devali, je zakričal z terdnim glasam: „Slava Slavjanam!“ To je bila njega poslednja beseda.

Tako se približujemo k zbratenju narodov!

(Narod. nov.)

* Profesor Francesconi v Pragi bo letas prednašal na Praškim vseučiliši laški jezik v obeh deželnih jeziki. Alj smemo reči: „fiat applicatio“ v Ljubljani! —

* Kakor Celovske novice povedo, so banu Jelačiću v Leopoldovim predmestji oblačila kuševali (poljubovali), de jih je od grozovlade otel. —

* Polski uradniki hočejo zbor napraviti in od deželnega poglavarja naslednje reči terjati: de bi se polski jezik naravnost ko službini jezik v vseh politiških in opravniskih uradih vpegljal, de bi se zanaprej vse deržavne službe le rojakam dajale itd. —